

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2018

VIII. volební období

Pozměňovací návrh

poslance

Jakuba Michálka

**k návrhu zákona o zpracování osobních údajů
(sněmovní tisk č. 138)**

**Pozměňovací návrh
k návrhu zákona o zpracování osobních údajů
(sněmovní tisk č. 138)**

Návrh zákona o zpracování osobních údajů se v části první, hlavě V, mění takto:

1. V § 48 se za text „pro oblast ochrany osobních údajů“ vkládá text „a práva na informace“.
 2. V § 49 se za text „pro oblast ochrany osobních údajů“ vkládá text „a práva na informace“.
 3. V § 50 odstavci 3 písm. d) se za text „ochrany osobních údajů“ vkládá text „práva na informace, “ a dále se tečka na konci věty mění na středník a za něj se vkládají slova „přípustné je i jiné zaměření studijního programu, má-li takovou praxi delší než 10 let.“
 4. V § 52 odstavci 2 písm. e) se za text „pro oblast ochrany osobních údajů“ vkládá text „a práva na informace“.
 5. V § 52 odstavci 3 písm. c) se text „není-li návrhovatelem vláda” nahrazuje textem „nebo právo na informace“.
 6. V § 52 se doplňuje nový odstavec 5, který včetně poznámek pod čarou zní:
„(5) Úřad dále při postupu podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím^{X)}
 - a) provádí přezkumné řízení podle zvláštního právního předpisu^{Y)},
 - b) činí opatření proti nečinnosti,^{Z)} nelze-li se domoci nápravy u nadřízeného správního orgánu.“
7. V § 55 odstavci 1 se za text „v oblasti zpracování a ochrany osobních údajů“ vkládá text „a práva na informace“.

^{X)} Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb. o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

^{Y)} § 94 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

^{Z)} § 80 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Odůvodnění

Návrh dává Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) pravomoc provádět na základě podnětu přezkumné řízení podle zvláštního právního předpisu při postupu podle předpisů, které upravují svobodný přístup k informacím. Tato změna je alternativou k soudnímu řízení, uleví tak soudům i nadřízeným orgánům podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „infozákon“) a povede k efektivnějšímu a rychlejšímu vyřizování žádostí o informace. Navrhovaná změna přitom úřad zbytečně nezatíží. Žádosti o přezkum totiž Úřad nemusí vyhovět, provede ho pouze v situaci, kdy lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí nadřízeného orgánu je v souladu s právními předpisy.

Smyslem takového dohledu není nahrazovat hierarchickou soustavu veřejné správy, ale doplnit ji o nezávislý orgán, který bude praxi sjednocovat po správní linii a zajistí reálnou vymahatelnost ústavně zaručeného práva na informace a rychlejší ochranu v případě excesů, kde dnes žadatel musí čekat na pravomocný rozsudek i několik let, takže mezitím pro něj požadovaná informace ztratí hodnotu.

Toto řešení jsem konzultoval s Nejvyšším správním soudem (NSS) a odpovídá evropskému trendu řešení kolize práva na ochranu soukromí a práva na informace. NSS mne odkázal na svůj sborník z 25. kolokvia Asociace státních rad a nejvyšších správních soudů Evropské unie (*Poskytnout nebo chránit? Správní soudy mezi Skyllou svobody informací a Charybdou soukromí*, NSS, Praha, 2016, str. 47-48), kde uvádí:

„Z národních zpráv také vyplynulo, že zpravodajové takovou koncentraci považují vesměs za vhodné řešení - to především z důvodů specifikovaných v úvodu této publikace, tj. že jde z filozofického a metodologického hlediska o řešení totožného interpretačního a aplikačního problému. (...) Je-li ochrana práva na informace a ochrana osobních údajů koncentrována na úrovni správního procesu pod kompetenci jednoho správního orgánu, umožňuje to řešení regulatorních konfliktů s větší mírou efektivity a vzájemné konzistence.“

Úřad je pro tento účel vhodným orgánem, protože typickou otázkou řešenou v řízeních o poskytování informací je kolize práva na informace a práva na soukromí. Jako další dílčí pravomoc se Úřadu svěřuje ochrana před nečinností odvolacích správních orgánů podle infozákonu tak, aby dohled nad dodržováním zákona byl sjednocen a pokrýval podstatné oblasti možného porušení zákona.

V návaznosti na tyto změny bude mít Úřad nově povinnost poskytovat vedle konzultací v oblasti ochrany osobních údajů také konzultace v oblasti práva na informace a vyjadřovat se ke stavu v oblasti práva na informace ve výroční zprávě. Bude také poskytovat Parlamentu vyjádření k návrhu právního předpisu, který upravuje právo na informace, bez ohledu na to, kdo je navrhovatelem.

Zvláštní část

K bodům 1 a 2

Vzhledem k navržené změně je nutnou formální podmínkou v příslušných paragrafech 48 a 49 rozšířit působnost Úřadu.

K bodu 3

Odpouští se diskriminační požadavek na zaměření magisterského studijního programu, pokud má kandidát delší praxi. Požadavek vysokoškolského vzdělání v magisterském studijním programu zůstává zachován.

K bodu 3

Vzhledem k nově zaváděným pravomocem a povinnostem Úřadu v oblasti práva na informace je žádoucí, aby také v této oblasti poskytoval příslušné konzultace.

K bodu 4

Řada nevládních legislativních návrhů v oblasti práva na informace může vycházet i z pouhé neznalosti problematiky právního rámce informací v moderní době. Úřad, který pravidelně řeší kolizi práva na soukromí a práva na informace, se za účelem zkvalitnění předkládaných návrhů nově k těmto návrhům vyjádří, stejně jako se již nyní vyjadřuje k návrhům zasahujících do oblasti zpracování osobních údajů. Rovněž se umožňuje Úřadu poskytovat Parlamentu své vyjádření ke všem návrhům právních předpisů, které upravují zpracování osobních informací nebo právo na informace bez ohledu na to, kdo návrh předložil, což odpovídá nezávislé povaze Úřadu.

K bodu 5

Soudy v současné době musejí rozhodovat o řadě případů, které ve skutečnosti mohly být velice snadno vyřešeny už na úrovni povinných subjektů a jejich nadřízených orgánů v rámci správního řízení. Např. podle průzkumu senátora L. Michálka bylo k půlce roku 2017 na Městském soudu v Praze 132 nevyřízených žalob o informace. Problém identifikuje i starší analýza Ministerstva vnitra (2013) - *„Tento právní stav povinným subjektům usnadňuje obstrukční postupy v případech, v nichž se žadatelé domáhají informací, které povinný subjekt z jiného než zákonem předvídaného důvodu není ochoten poskytnout. Celý proces vyřizování žádostí o informace se tímto způsobem zdržuje, obvykle do doby, kdy již poskytnutí informací povinný subjekt nevnímá pro sebe jako nevhodné či nevýhodné, resp. do doby, kdy již praktická využitelnost získané informace ze strany žadatele bývá minimální.“*

Žadatel tak často po mnoho let nemůže získat informaci, na kterou má právo, a je tak zásadním způsobem porušováno právo na informace.

Toto nadměrné a zbytečné zatěžování soudní soustavy se negativně odráží ve vysokých výdajích povinných subjektů na soudní náklady i v neúměrném prodloužení doby, po které se žadatel k informaci dostane, nebo je mu odepřena.

V tomto bodě se proto zavádí pravomoc Úřadu provádět na základě podnětu přezkumné řízení podle zvláštního právního předpisu, pokud lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí nadřízeného orgánu je v souladu s právními předpisy.

K bodu 6

V návaznosti na předchozí body se zavádí také povinnost Úřadu vyjádřit se ke stavu v oblasti práva na informace ve výroční zprávě.

Navrhované znění zákona s vyznačením navrhovaných změn

Hlava V

Úřad

§ 48

(1) Úřad je ústředním správním úřadem pro oblast ochrany osobních údajů **a práva na informace** v rozsahu stanoveném tímto zákonem, jinými právními předpisy⁵⁾, mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, a přímo použitelnými předpisy Evropské unie.

(2) Sídlem Úřadu je Praha.

§ 49

(1) Do činnosti Úřadu lze zasahovat jen na základě zákona. Při výkonu své působnosti v oblasti ochrany osobních údajů **a práva na informace** Úřad postupuje nezávisle a řídí se pouze právními předpisy a přímo použitelnými předpisy Evropské unie.

(2) Činnost Úřadu je hrazena ze samostatné kapitoly státního rozpočtu České republiky.

(3) Náměstek ministra vnitra pro státní službu není nadřízeným služebním orgánem vůči předsedovi Úřadu. Proti rozhodnutí předsedy Úřadu ve věci státní služby a proti rozhodnutí kárné komise prvního stupně zřízené v Úřadu není odvolání přípustné.

Předseda a místopředseda Úřadu

§ 50

(...)

(3) Předsedou Úřadu může být jmenován pouze občan České republiky, který (...)

d) získal vysokoškolské vzdělání absolvováním magisterského studijního programu zaměřeného na právo nebo informatiku, má potřebnou úroveň znalostí anglického, německého nebo francouzského jazyka a nejméně 5 let praxe v oblasti ochrany osobních údajů, **práva na informace** nebo lidských práv a základních svobod; **přípustné je i jiné zaměření studijního programu, má-li takovou praxi delší než 10 let.**

(...)

§ 52

Činnosti Úřadu

(1) Ve vztahu ke zpracování osobních údajů podle hlavy II Úřad

a) při provádění auditu podle čl. 58 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 postupuje podle kontrolního řádu,

b) při postupu podle čl. 58 odst. 1 písm. d) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU)

2016/679 může správce vyzvat k vyjasnění nebo nápravě,

- c) sdělením upozorňuje správce nebo zpracovatele, že zamýšleným zpracováním osobních údajů zřejmě poruší své povinnosti,
- d) může stanovit vyhláškou kritéria nebo požadavky podle čl. 41 odst. 3, čl. 42 odst. 5 nebo čl. 43 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679,
- e) může nařídit subjektu pro vydávání osvědčení, aby odebral osvědčení, které tento subjekt vydal podle čl. 42 a 43 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679,
- f) schvaluje kodexy chování; je-li kodex chování v rozporu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, Úřad jeho schválení zamítne, a
- g) zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup standardní smluvní doložky přijaté podle čl. 28 odst. 8 nebo čl. 46 odst. 2 písm. d) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679.

(2) Ve vztahu ke zpracování osobních údajů podle hlavy III, nejde-li o zpracování osobních údajů prováděné soudy a státními zastupitelstvími, Úřad

- a) provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů,
- b) ověřuje zákonnost zpracování osobních údajů na podnět subjektu údajů podle § 29,
- c) přijímá podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů a informuje o jejich vyřízení,
- d) projednává přestupky a ukládá pokuty,
- e) poskytuje konzultace v oblasti ochrany osobních údajů **a práva na informace**,
- f) informuje veřejnost o rizicích, pravidlech, zárukách a právech v souvislosti se zpracováním osobních údajů,
- g) informuje správce a zpracovatele o jejich povinnostech v oblasti ochrany osobních údajů a
- h) vykonává další působnost stanovenou mu zákonem.

(3) Úřad dále

- a) zpracovává a veřejnosti zpřístupňuje výroční zprávu o své činnosti,
- b) zajišťuje plnění požadavků vyplývajících z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, a z přímo použitelných předpisů Evropské unie,
- c) i bez žádosti poskytuje Parlamentu vyjádření k návrhu právního předpisu, který upravuje zpracování osobních údajů **nebo právo na informace**, ~~není-li návrhovatelem vláda~~, a
- d) podílí se na činnosti Evropského sboru pro ochranu osobních údajů, spolupracuje s obdobnými úřady jiných států, s orgány Evropské unie a s orgány mezinárodních organizací působícími v oblasti ochrany osobních údajů.

(4) Dozor nad zpracováním osobních údajů, které provádějí soudy nebo státní zastupitelství podle hlavy III tohoto zákona nebo zpravodajské služby, stanoví jiný právní předpis¹⁸⁾.

¹⁸⁾ Například zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 153/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

(5) Úřad dále při postupu podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím^{X)}

a) provádí přezkumné řízení podle zvláštního právního předpisu^{Y)},

b) činí opatření proti nečinnosti,^{Z)} nelze-li se domoci nápravy u nadřízeného správního orgánu.

^{X)} Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb. o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

^{Y)} § 94 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

^{Z)} § 80 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

§ 55

Výroční zpráva

(1) Výroční zpráva Úřadu obsahuje zejména informace o provedené kontrolní činnosti a její zhodnocení, informace o stavu v oblasti zpracování a ochrany osobních údajů **a práva na informace** v České republice a jeho zhodnocení a zhodnocení ostatní činnosti Úřadu, včetně dozoru nad zpracováním osobních údajů podle hlavy II tohoto zákona.

(2) Výroční zprávu předkládá předseda Úřadu Parlamentu a vládě do 3 měsíců od skončení rozpočtového roku.

CELEX 32016L0680